

љежавање "Дјечије недеље" на подручју кантоне.

Носитељи активности: Федерално министарство рада и социјалне политике и ресорна кантонална министарства.

5. Медијска промоција и пажња обиљежавања "Дјечије недеље".
Медијским кућама доставити саопштење за јавност.
Носитељ активности: Федерално министарство рада и социјалне политике.
Бријеме доставе Саопштења: 02.10.2017. године.

III - ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Овај програм ће се објавити у "Службеним новинама Федерације BiH".

Број 05-35/8-1087/17

16. јуна 2017. године
Сарајево

Министар
Веско Дрљача, с. р.

FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA 929

На основу члана 150. Закона о здравственој заштити ("Službene novine Federacije BiH", бр. 46/10 и 75/13), федерални министар здравства доноси

PRAVILNIK

O DOPUNAMA PRAVILNIKA O PRIPRAVNIČKOM STAŽU I STRUČNOM ISPITU ZDRAVSTVENIH RADNIKA

Члан 1.

- (1) У Правилнику о приправниčком стаžu i stručnom ispitu zdravstvenih radnika ("Službene novine Federacije BiH", бр. 6/11, 10/11, 41/11, 81/12 i 58/15), u Prilogu 1. "PLAN I PROGRAM PRIPRAVNIČKOG STAŽA ZA ZDRAVSTVENE RADNIKE", dio: "PLAN I PROGRAM PRIPRAVNIČKOG STAŽA ZA ZDRAVSTVENE RADNIKE SA ZAVRŠENIM FAKULTETOM ZDRAVSTVENIH STUDIJA", иза таčке 4.5. "DIPLOMIRANI FIZIOTERAPEUT" dodaje se нова таčка која гласи: "4.6. PRVOSTUPNIK AKUŠERSTVA".
- (2) У прilogу из става (1) овог члана, у дјелу: "Plan specijalnog dijela pripravničkog стаža utvrđuje se prema завршеном студију факултета здравствених студија, односно према профилима у трајању од 5 мјесеци", иза таčke 4.5. "DIPLOMIRANI FIZIOTERAPEUT" dodaje se нова таčka која гласи: "4.6. PRVOSTUPNIK AKUŠERSTVA".
- (3) У прilogу из става (1) овог члана, иза Plana specijalnog dijela pripravničkog стаža: 4.5. "DIPLOMIRANI FIZIOTERAPEUT" dodaje se Plan specijalnog dijela pripravničkog стаža za prвоступнике акушерства, који гласи:

"4.6. PRVOSTUPNIK AKUŠERSTVA"

Plan specijalnog dijela pripravničkog стаža за prвоступнике акушерства у трајању од 5 мјесеци обухвата рад у примарној здравственој заштити, рад у гинекологији, породилишту и неонатологији.

4.6.1. Akušerski pripravnički стаž u primarnoj zdravstvenoj zaštiti - 2,5 mjeseca

Program pripravničkog стаžа prвоступника акушерства у примарној здравственој заштити обухвата:

- Djelatnost prвоступника акушерства u patronažnoj službi - 2 sedmice
- Rad u savjetovalištu za trudnice - 1 mjesec
- Rad u ambulantni za ženske bolesti - 1 mjesec

4.6.1.1. Djelatnost prвostupnika акушерства u patronažnoj službi - 2 sedmice

- upoznavanje s организацијом patronažne заштите i djelatnosti patronažne заштите,
- upoznaje se sa tehnikama i metodama rada u patronažnoj заштити (planiranje, patronažni posjet, timski rad, provođenje акушерске нже),
- obilazi s patronažnom sestrom novorođenčad, trudnice i bolesnike (najmanje 20 patronažnih посјета),
- sudjeluje u pripremi trudnice za porod i edukaciju majki o njezi novorođenčeta,
- sudjeluje u praćenju fizioloških promjena u trudnoći i nakon poroda kod majke i novorođenčeta,
- upoznaje se sa patološkim promjenama u trudnoći i babinju, uvježbava davanje препорука za dojenje i pomoć majci pri dojenju,
- prati adaptaciju novorođenčeta, eliminaciju novorođenčeta, patološke promjene kod novorođenčeta,
- obavlja njegu pupčane rane,
- sudjeluje u pružanju акушерске нже u različitim stanjima: kod повишене температуре, povraćanja, ojedina kože, infekcija,
- upoznavanje s mjerama za promicanje i očuvanje zdravlja, te sprječavanje болести u populaciji s posebnim osvrtom na zdravlje жене u periodu trudnoće i nakon poroda te novorođenčadi i dojenčadi.

4.6.1.2. Rad u savjetovalištu za trudnice - 1 mjesec

- procjenjuje potrebe, planira, организира i evaluira акушерску нжу tokom perinatalnog perioda,
- priprema i savjetuje жене за ginekološki pregled,
- самостално obavlja vaginalni pregled (najmanje 50 trudnica),
- utvrđuje trudnoću, određuje termin poroda, prati fiziološku trudnoću (najmanje 10 pregleda),
- utvrđuje eventualne patološke promjene u trudnoći o kojima treba obavijestiti liječnika,
- sudjeluje u provedbi edukacije u pripremi za roditeljstvo i porod, te daje savjete o dojenju,
- sudjeluje u provedbi edukacije u cilju očuvanja zdravlja, prevencije spolno prenosivih болести, planiranja porodice, seksualnog i reproduktivnog zdravlja,
- obavlja obradu trudnice: kontrolira tjelesnu težinu trudnice, prirast tjelesne težine, mjeri vitalne znakove, vanjski pregled trudnice - mjerjenje zdjelice, mjerjenje udaljenosti F-S. Leopold-Pavlikovi zahvat, pregled urina na bjelančevine, auskultacija otkucaja srca djeteta (najmanje 50 obrada).

4.6.1.3. Rad u ambulantni za ženske bolesti - 1 mjesec

- vodi zdravstvene kartone, unosi odgovarajuće podatke, vodi dnevne i mјesечне evidencije,
- sudjeluje kod sistematskih pregleda жене,
- помаже доктору medicine kod pregleda i manjih гинеколошких zahvata,
- самостално obavlja pregled u spekulumu, uzima obrisak za određivanje stepena чистоće rodnice (najmanje 30 pregleda),
- узimanje vaginalnog i endocervikalnog razmaza za citološku analizu - Papanicolaou, узима cervicalni bris na bakteriološke pretrage (najmanje 10 pregleda).

4.6.2. Akušerska njega u bolničkoj djelatnosti - 2,5 mjeseca

Program pripravničkog стаžа за prвоступнике акушерства u bolničkoj djelatnosti obuhvata:

- Акушерска njega u ginekologiji - 2 sedmice
- Акушерска njega rizičnih trudnoća - 2 sedmice
- Акушерска njega u porodu - 2 sedmice
- Акушерска njega u puerperiju - 2 sedmice

- Akušerska njega zdravog novorođenčeta - 1 sedmica
- Akušerska njega bolesnog novorođenčeta - 1 sedmica

**4.6.2.1. Akušerska njega u ginekologiji - 2 sedmice
(provodi se u odjelu ginekologije)**

- vodi medicinsku dokumentaciju o akušerskoj njezi u ginekologiji;
- planira, organizira i provodi akušersku njegu u ginekologiji, vrednuje plan akušerske njege, analizira uvjete za izvođenje akušerske njege i provodi kliničku realizaciju planirane akušerske njege,
- sudjeluje u viziti,
- samostalno izvodi pregled u spekulima (najmanje 15 pregleda),
- provodi postupke predoperativne pripreme i poslijepostupne njege nakon operativnog zahvata, te provodi intravensku terapiju,
- upoznaje se sa postupkom pranja i dezinfekcija ruku, navlačenja rukavica, oblaćenje sterilne odjeće za operacijske zahvate,
- obavlja venepunkciju, provodi davanje infuzije, transfuzije i drugih zahvata,
- izvodi kateterizaciju i uvođenje trajnog katetera,
- organizira i nadzire akušersku njegu ginekološko onkološke bolesnice,
- brine se za laboratorijsku obradu, prati vitalne funkcije,
- nadzire provođenje svakodnevne lične higijene bolesnica,
- savjetuje bolesnicu o prehrani i dijetama,
- priprema pribor i pomaže kod kiretaže, punkcija, eksicacija i incizija, kolposkopija i drugih zahvata,
- priprema pribor i obavlja previjanja i vađenje šavova (najmanje 10 slučajeva),
- provodi zdravstveni odgoj i zdravstveno prosvjećivanje bolesnica.

**4.6.2.2. Akušerska njega rizičnih trudnoća - 2 sedmice
(provodi se u odsjeku rizičnih trudnoća)**

- upoznaje se sa medicinskom dokumentacijom o akušerskoj njezi rizičnih trudnoća;
- upoznaje se sa planiranjem, organiziranjem i provođenjem akušerske njege rizičnih trudnoća;
- analizira uvjete za izvođenje akušerske njege i provodi kliničku realizaciju planirane akušerske njege,
- sudjeluje u praćenju rizičnih trudnoća,
- upoznaje se sa prehranom i dijetama trudnice kod dijabetičke trudnoće, i kod trudnica sa gestozom,
- provodi snimanje CTG zapisa, te prepoznaje nepravilnosti CTG zapisa (najmanje 30 slučajeva),
- upoznaje se sa načelima akušerske etike - etičkog kodeksa akušerki,
- kontrolira postupke asepsa, kao i postupke prevencije bolničkih infekcija,
- provodi intravensku terapiju, intramuskularnu, subkutanu i peroralnu primjenu lijekova ordiniranu od strane liječnika,
- provodi postupke predoperativne pripreme trudnice za carski rez (najmanje 5 slučajeva),
- pomaže doktoru medicine kod ginekološkog pregleda,
- priprema trudnice i asistira kod izvođenja amnioskopije (najmanje 5 izvođenja amnioskopije),
- priprema trudnice za ultrazvuk, amniocentezu, serklažu,
- daje suputane, intramuskularne i intravenozne injekcije, infuzije i peroralnu terapiju.

**4.6.2.3. Akušerska njega u porodu - 2 sedmice
(provodi se u odsjeku radaone)**

- upoznavanje sa medicinskom dokumentacijom o akušerskoj njezi u porodu,

- planira, organizira i provodi akušersku njegu; evaluira plan akušerske njege u porodu,
- analizira uvjete za izvođenje akušerske njege i provodi kliničku realizaciju planirane akušerske njege,
- prima trudnicu u radaonu i provodi obradu trudnice (najmanje 12 trudnica),
- upoznavanje sa metodama koje se koriste u akušerskoj njezi za ublažavanje boli,
- upoznavanje sa metodama uspostavljanja povjerenja sa porodiljom,
- praćenje fetusa CTG aparatom (najmanje 30 praćenja fetusa),
- vodi fiziološki porod (najmanje 12 poroda),
- po potrebi urezuje epiziotomije, te šije epiziotomije (najmanje 8),
- zbrinjava rupture međice 1. i 2. stepena (najmanje 10 slučajeva),
- rezanje i podvezivanje pupkovine (najmanje 20),
- prati znakove odljuštenja posteljice i pregled posteljice (najmanje 20 slučajeva), sudjeluje u praćenju patološkog poroda, te sudjeluje i asistira kod operativnog dovršenja poroda (najmanje 5 slučajeva),
- provodi rektalni pregled (najmanje 5 slučajeva),
- provodi postupke predoperativne pripreme i poslijepostupne njege nakon operativnog dovršenja poroda, te provodi intravensku terapiju,
- provodi prvu opskrbu novorođenčeta, kupanje, mjerjenje i označavanje (najmanje 20),
- provodi nadzor nad zdravim novorođenčetom, te o eventualnim patološkim stanjima obavijesti liječnika (najmanje 10 nadzora nad novorođenčetom),
- provodi peroralnu i parenteralnu primjenu lijekova ordiniranu od liječnika,
- kontrolira čistoću radnog prostora i okruženja,
- nadzire porodilje u IV porodajnom dobu.

**4.6.2.4. Akušerska njega u puerperiju - 2 sedmice
(provodi se u porodištu)**

- upoznavanje sa medicinskom dokumentacijom o akušerskoj njezi u puerperiju,
- upoznavanje sa planiranjem, organiziranjem i provođenjem akušerske njege,
- analizira uvjete za izvođenje akušerske njege i provodi kliničku realizaciju planirane akušerske njege u puerperiju,
- prijem puerpere na odjel i nadzor neposredno nakon prijema iz radaone,
- sudjeluje u provedbi nadzora puerpere,
- savladava vještine dobre komunikacije koje su potrebne za uspostavu povjerenja i kod puerpere,
- kontrola krvarenja, epiziotomije i involucijskih procesa uterusa,
- pomoći puerperi kod dojenja i izdajanja,
- pomoći puerperi kod spontanog mokrenja i kod uspostave spontane stolice neposredno nakon poroda,
- savjetuje puerpere o prehrani tokom puerperija,
- pomaže majkama koje imaju poteškoće s tehnikom dojenja, zastojnu dojku, oštećene i bolne bradavice ili ravne, odnosno uvučene bradavice,
- po potrebi vrši izdajanje majke,
- savjetuje majke, kod prijevremeno rođene djece, blizanaca i trojki, da uspješno uspostave i održe laktaciju,
- podučava majku načinu izdajanja i pohranjivanja mlijeka, odnosno kako da održi stvaranje mlijeka i kad je odvojena od djeteta, te pomaže svojim savjetima u mnogim drugim situacijama.

4.6.2.5. Akušerska njega zdravog novorođenčeta - 1 sedmica (provodi se u porodilištu)

- upoznavanje sa medicinskom dokumentacijom o akušerskoj njezi zdravog novorođenčeta,
- upoznavanje sa planiranjem, organiziranjem i provođenjem akušerske njegе zdravog novorođenčeta,
- analizira uvjete za izvođenje akušerske njegе i provodi kliničku realizaciju planirane akušerske njegе zdravog novorođenčeta,
- sudjeluje u provedbi nadzora nad zdravim novorođenčetom, savladava vještine previjanja, kupanja i vaganja novorođenčeta (najmanje 30),
- savladava tehnike testova probira (najmanje 10),
- priprema djeteta za foto terapiju (najmanje 5),
- obavlja toaletu pupčanog bataljka (najmanje 20),
- provodi vakcinaciju (najmanje 5),
- sudjeluje u edukaciji roditelja o njezi zdravog novorođenčeta i dojenja, savjetuje majke o započinjanju, isključivosti i trajanju dojenja,
- upoznaje se sa radom u mlijekoju kuhinji i umjetnom prehranom novorođenčeta, te higijenskim pripremanjem hrane i pribora.

4.6.2.6. Akušerska njega bolesnog novorođenčeta - 1 sedmica

- primjenjuje načela asepse-antisepse (dezinfekcija, sterilizacija) u praksi,
 - upoznavanje sa medicinskom dokumentacijom o akušerskoj njezi bolesnog novorođenčeta,
 - upoznavanje sa planiranjem, organiziranjem i provođenjem akušerske njegе bolesnog novorođenčeta,
 - analizira uvjete za izvođenje akušerske njegе i provodi kliničku realizaciju planirane akušerske njegе bolesnog novorođenčeta,
 - sudjeluje u provedbi nadzora nad bolesnim novorođenčetom,
 - uzimanje laboratorijskih uzoraka (najmanje 10),
 - sudjelovanje u dijagnostičko-terapijskim postupcima,
 - savladava vještine rukovanja s inkubatorom i nadzora novorođenčeta u inkubatoru,
 - provodi toaletu pupka, te njegu pri patološkim promjenama (najmanje 5),
 - obavlja transport nedonesenog djeteta i osigurava optimalne uvjete za vrijeme transporta,
 - uvežbava prepoznavanje žutice i provođenje fototerapije,
 - provodi davanje intramuskularne i intravenozne injekcije, infuziju, ordiniranu od strane liječnika (najmanje 10),
 - postavljanje nazogastrične sonde,
 - priprema pribor i pomaže doktoru medicine kod reanimacije djeteta.
- Ovaj dio pripravnika provodi na pedijatrijskoj klinici/neonatologija."

(4) U prilogu iz stava (1) ovog člana, u okviru tačke 3. "POSEBNI DIO", iza tačke 3.4.5. "Diplomirani fizioterapeut" dodaje se nova tačka: "3.4.6. Prvostupnici akušerstva", koja glasi:

"3.4.6. Prvostupnici akušerstva

- Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijentata ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/10)
- Zakon o sestrinstvu i akušerstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 43/13)
- Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/05)
- Zakon o sistemu poboljšanja kvalitete, sigurnosti i akreditaciji u zdravstvu ("Službene novine Federacije BiH", br. 59/05 i 52/11)."

Član 2.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavlјivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-37-3243/17

03. jula 2017. godine

Sarajevo

Ministar

Doc. dr. **Vjekoslav Mandić**, s. r.

Temeljem članka 150. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13), federalni ministar zdravstva donosi

PRAVILNIK O DOPUNAMA PRAVILNIKA O PRIPRAVNIČKOM STAŽU I STRUČNOM ISPITU ZDRAVSTVENIH DJELATNIKA

Članak 1.

- (1) U Pravilniku o pripravnicičkom stažu i stručnom ispitu zdravstvenih djelatnika ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/11, 10/11, 41/11, 81/12 i 58/15), u Privitku 1. "PLAN I PROGRAM PRIPRAVNIČKOG STAŽA ZA ZDRAVSTVENE DJELATNIKE", dio: "PLAN I PROGRAM PRIPRAVNIČKOG STAŽA ZA ZDRAVSTVENE DJELATNIKE SA ZAVRŠENIM FAKULTETOM ZDRAVSTVENIH STUDIJA", iza točke 4.5. "DIPLOMIRANI FIZIOTERAPEUT" dodaje se nova točka koja glasi: "4.6. PRVOSTUPNIK PRIMALJSTVA".
- (2) U privitku iz stavka (1) ovog članka, u dijelu: "Plan specijalnog dijela pripravnicičkog staža utvrđuje se prema završenom studiju fakulteta zdravstvenih studija, odnosno prema profilima u trajanju od 5 mjeseci", iza točke 4.5. "DIPLOMIRANI FIZIOTERAPEUT" dodaje se nova točka koja glasi: "4.6. PRVOSTUPNIK PRIMALJSTVA".
- (3) U privitku iz stavka (1) ovog članka, iza Plana specijalnog dijela pripravnicičkog staža: 4.5. "DIPLOMIRANI FIZIOTERAPEUT" dodaje se Plan specijalnog dijela pripravnicičkog staža za prvostupnike primaljstva, koji glasi:

"4.6. PRVOSTUPNIK PRIMALJSTVA"

Plan specijalnog dijela pripravnicičkog staža za prvostupnike primaljstva u trajanju od 5 mjeseci obuhvata rad u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, rad u ginekologiji, rodilištu i neonatologiji.

4.6.1. Primaljski pripravnicički staž u primarnoj zdravstvenoj zaštiti - 2,5 mjeseca

Program pripravnicičkog staža prvostupnika primaljstva u primarnoj zdravstvenoj zaštiti obuhvata:

- Djelatnost prvostupnika primaljstva u patronažnoj službi - 2 tjedna
- Rad u savjetovalištu za trudnice - 1 mjesec
- Rad u ambulanti za ženske bolesti - 1 mjesec

4.6.1.1. Djelatnost prvostupnika primaljstva u patronažnoj službi - 2 tjedna

- upoznavanje s organizacijom patronažne zaštite i djelatnosti patronažne zaštite,
- upoznaje se s tehnikama i metodama rada u patronažnoj zaštiti (planiranje, patronažni posjet, timski rad, provođenje primaljske njegе),
- obilazi s patronažnom sestrom novorođenčad, trudnice i bolesnike (najmanje 20 patronažnih posjeta),
- sudjeluje u pripremi trudnice za porod i edukaciju majki o njezi novorođenčeta,
- sudjeluje u praćenju fizioloških promjena u trudnoći i nakon poroda kod majke i novorođenčeta,
- upoznaje se s patološkim promjenama u trudnoći i babinju,